

Prostor iz perspektive vrtića

Helena Burić
Pučko otvoreno učilište
'Korak po korak', Zagreb

Nastavak članka iz prošlog broja

Anketa je sadržavala i pitanja o krovovima anketiranih vrtića i o tome koliko kvaliteta izvedbe krova i njegov oblik imaju utjecaj na klimatske uvjete u vrtiću. 64% ispitanika navelo je da vrtić ima ravan krov, 48% ocjenjuje njegovu izvedbu srednjom, a 39% lošom. Ovi podaci upućuju na zaključak o lošim tehničkim izvedbama krovova ili njihovom neodržavanju, te ih je moguće povezati i s neprimjerenim klimatskim uvjetima u vrtiću ljeti. Zabrinjava podatak da prema procjenama ispitanika čak 87,9% njih smatra da je temperatura u sobama tijekom ljeta neprimjerena. Njih gotovo 80% problem zaštite od sunca rješava prirodnim provjetranjem, što se učestalo pokazuje kao neodgovarajuća zaštita.

- *Zbog velikih vrućina prirodnim provjetranjem ne rashladimo sobu i u njoj je i dalje vruće. Trebale bi tende ili zaštite na prozore izvana (rolete).*
- *Nemamo adekvatna sjenila (rolete i sl.), a prozori su na južnoj strani pa se sobe griju i do 45°C.*

Rezultati ankete pokazuju koliko je važno tijekom projektiranja vrtića os-

Na području Zagreba u posljednjih pet godina dolazi do povećane izgradnje vrtića. Početkom mjeseca lipnja na uzorku od 23 vrtića Grada Zagreba proveli smo anketu kojom se željelo doznati mišljenje struke o primjerenosti i funkcionalnosti namjenski građenih dječjih vrtića. Bavili smo se pitanjima prostorne funkcionalnosti, opremljenosti objekata, higijensko-sanitarno-zdravstvenom funkcionalnošću, pitanjem sigurnosti i funkcionalnošću gospodarskog prostora vrtića.

misliti njegov optimalan položaj ili kakva je zaštita od nepovoljnih klimatskih uvjeta najpovoljnija u slučaju kad nije moguće graditi prema optimalnom položaju, te koliki treba biti nagib krova kako bi arhitektonska izvedba utjecala na sprječavanje prevelikog zagrijavanja zgrade i kvalitetu života u njima.

Pitanje sigurnosti

Dio istraživanja se odnosio na sigurnost djece, objekta i namještaja. Svjedoci smo da se u posljednje vrijeme u ustanovama poput domova za djecu i ostalih odgojno-obrazovnih ustanova događaju situacije opasne po zdravlje i život djeteta, roditelja i zaposlenika vrtića. Ispitanici smatraju da bi siguran ulaz u vrtić trebalo riješiti automatskim zaključavanjem objekta (65,2%) a potom kamerama kojima se može pratiti ulazak osoba u vrtić (50%). Dio ispitanika smatra da bi ulazak u vrtić trebali nadzirati portiri.

Na grafičkom prikazu br. 4 može se

vidjeti koliko prema mišljenju ispitanika namještaj i oprema odgovaraju sigurnosnim standardima. Vidljivo je da ispitanici postojeća arhitektonska rješenja prijelaza među prostorijama procjenjuju najsigurnijim elementom, dok najniži rang sigurnosti zauzimaju zaštićeni procjepi vrata. Zanimljiv je podatak da istodobno ovaj element prema osobnom mišljenju ispitanika zauzima 1. rang važnosti iznad svih ostalih u odnosu na pitanje sigurnosti.

Funkcionalnost gospodarskog prostora

Anketom smo istražili i koliko ostali sadržaji vrtića, poput gospodarskog prostora, zadovoljavaju uvjete funkcionalnosti. Prema rezultatima ankete, kuhinjski prostor najviše odgovara veličinom a najmanje mikroklimatskim uvjetima (ventilacija, prirodno svjetlo i sl.). Ispitanici smatraju da je vrlo važno imati primjerena skladišta za voće i povrće te ostale prehrambene namirnice, a istodobno vrlo često navode (35,5% ispitanika) da nemaju primjereno skladište za voće i povrće. Vrlo je važno da se namirnice koje će djeca objedovati adekvatno skladište kako bi bile sigurne za konzumiranje te kako bi se sačuvala njihove optimalne nutricionističke vrijednosti.

U odnosu na sanitarne standarde, vidljivo je da ovi prostori najviše zadovoljavaju u

Istraživanje

- **Anketa je tijekom lipnja 2006. provedena u 23 zagrebačka gradska vrtića.**
- **Anketu su ispunjavale ravnateljice, odgajateljci, članovi stručnih službi i tehničko osoblje.**
- **Pitanja postavljena u anketi obuhvatila su mišljenje djelatnika vrtića o primjerenosti i funkcionalnosti unutarnjeg i vanjskog prostora vrtića.**
- **Na pitanja iz ankete odgovorilo je 85 djelatnika vrtića.**

Dio preporuka struke dobivenih ovim istraživanjem možemo sažeti u nekoliko kratkih naputaka:

- U vrtiću je potrebno osigurati dodatne prostorije – spremišta za razne namjene.
- Namjenski građene dvorane za tjelesni odgoj više odgovaraju potrebama djece i odgajatelja od drugih višenamjenskih prostora koji se koriste u tu svrhu.
- Važno je da vrtići imaju adekvatan prostor za odvijanje stručnih aktivnosti i odgovarajuću knjižnicu koja može služiti svim korisnicima vrtića.
- Sobe za izolaciju bolesnog djeteta najmanje se koriste i procjenjuju nepotrebna, stoga je umjesto njih potrebno planirati prostore koji u vrtiću nedostaju.
- Potrebno je dodatno poraditi na standardima vanjske opreme igrališta kako bi se uvjeti kvalitativno standardizirali.
- Djeci s posebnim potrebama treba osigurati adekvatan pristup i uvjete boravka u vrtiću.
- Prilikom projektiranja vrtića osobito je važno promisliti adekvatnu zaštitu od prekomjernog zagrijavanja prostorija u vrtiću.
- U planiranje gradnje dječjih vrtića nužno je uključiti djelatnike koji u njima žive i rade kako bi vrtići odgovarali potrebama i održavali 'sliku o djetetu' određenog vrtića.

dijelu lakog održavanja, dok najmanje zadovoljavaju primjerenom ventilacijom. Ovi nam podaci govore da doista treba povesti računa o mikroklimatskim uvjetima gospodarskih prostora, a osobito kuhinje. Što se tiče održavanja prozora na objektu, ispitanici navode da ih je vrlo teško održavati (67%), što obrazlažu njihovom dotrajalošću, lošom kvalitetom drva i okova, starošću objekta i nedovoljnim održavanjem. Smatramo da bi prilikom gradnje objekta trebalo brinuti o

materijalima koji se u ovu svrhu koriste te u mjesečne materijalne troškove uključiti cijenu redovitog održavanja objekta.

Zaključak ili ideje

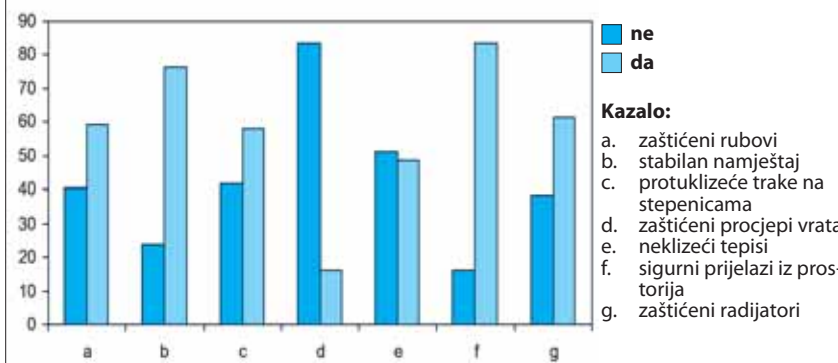
Prema nedavno provedenim istraživanjima 'sami objekti, vanjska igrališta i unutrašnje uređenje utječu na ponašanje i dobrobit djece' (Van Liempd, 2005.), stoga je važno promišljati o prostorima u kojima borave djeca. Ovim istraživanjem željeli smo naglasiti kolika je važnost sudjelovanja

Djeca s posebnim potrebama još uvijek, bez obzira na cijeli niz dokumenata o njihovim pravima, najčešće nisu osigurani uvjeti za adekvatan boravak u vrtiću.

Djelatnici vrtića procjenjuju da su prostor za pohranu didaktike i materijala, zatim soba za odgajatelje te spremišta za opremu za boravak na zraku prostorije koje veličinom najmanje odgovaraju potrebama.

korisnika vrtića u njihovu planiranju i projektiranju te potaknuti svijest projektanata i struke o potrebi usklađivanja arhitekture vrtića s pedagoškom vizijom i humanističko-razvojnog orijentacijom koju vrtić zastupa jer 'arhitektonska rješenja, uređenje i raspored prostora unutar zgrade, izravno nam priopćuju jednu opću kulturnu sliku ili teoriju djeteta, odgoja i obrazovanja koju zastupa određena ustanova.' (Miljak, 2000.)

Grafički prikaz br. 4: Sigurnosni standardi namještaja i opreme

Literatura:

1. Zini, M. (2005.): Vidi, osluhni, dodirni, okusi, pomiriši i voli. U: Children in Europe. Edinburgh: Bernard van Leer Foundation.
2. Van Liempd, Ine (2005.): Korištenje prostora: teorija i praksa, U: Children in Europe. Edinburgh: Bernard van Leer Foundation.
3. Pravilnik o prostornim standardima, urbanističko tehničkim uvjetima i normativima za sprečavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih barijera, Narodne novine 47/82
3. Miljak, A. (2000.): Zašto su okruženje i ozračje važni u dječjem vrtiću?. U: Dijete, vrtić, obitelj.